

1. Poglavlje

Valleymount, Irska

Katie O'Dwyer umrla je jednoga utorka, a pokopana je tri dana poslije. Toplo je lipanjsko jutro mirisalo na prve vjesnike irskoga ljeta, a na sprovod je došlo čitavo selo. Bila je omiljena među mještanima.

Njezina petnaestogodišnja kći Caitlin stajala je uz grob i promatrala kako nosači spuštaju majčin lijes u raku. U crkvi tijekom mise nije nijednom zaplakala, ali kada je svećenik nad grobom započeo s posljednjim blagoslovima, odjednom ju je zapljusnula strašna spoznaja. Mame više nema. Ostala je potpuno sama. Jer jedna su drugoj bile sve. Nije pritom ni sanjala koliko je malo bilo potrebno da je se majka odrekne.

Neudana i trudna u Londonu, Katie nije imala mnogo izbora. Znala je da mnoge djevojke neželjene trudnoće »sređuju« na dobro poznat način, ali takvo joj je što zbog duboko usađenih katoličkih skrupula bilo nezamislivo. Obraćanje roditeljima nije dolazilo u obzir pa je odlučila ostati u Londonu, roditi, dati dijete na usvajanje i nakon toga vratiti se kući. Nitko ništa nikada ne bi saznao...

Kada joj se približio termin poroda, otišla je u dom za neudane majke u londonskom East Endu, gdje osoblje nije gajilo osobite simpatije niti pokazivalo ikakvo suosjećanje prema štíćenicama. Svojski su ih poticali na to da novorođenčad daju na usvajanje, a potom ih otpuštali uz kratko upozorenje da više ne griješe.

Nakon pet sati iznenađujuće lakog poroda Katie je bacila samo jedan pogled na velike, plave oči svoje kćeri i istoga trenutka znala koje joj ime najbolje pristaje.

»Izgledaš mi kao Caitlin«, promrmljala je djevojčici u naručju.

Njezino je mrmljanje načula jedna bolničarka i odmah joj posprdno dobacila: »To kako je ti zoveš ne znači baš ništa. Nova će joj majka dati drugo ime.«

Ali ja sam joj majka, pomislila je Katie.

Dva dana poslije, nakon žestoke svađe s ravnateljicom, Katie je bolnicu napustila s Caitlin u naručju. Bila je to hrabra odluka, ali joj je izbor svela samo na jednu mogućnost. Čim se oporavi od poroda, mora se vratiti u Irsku.

Caitlin je bila premalena da bi zapamtila djeda i baku, a tako je bilo i najbolje. Kada se Katie, naime, s dvomjesečnom bebom u naručju pojavila na vratima njihove kućice u oblasti Mayo, vidljivo su se zgrozili. Pružili su joj krov nad glavom, ali gotovo ništa više, a prema Caitlin su se cijelo vrijeme ponašali kao prema obiteljskoj sramoti koju valja pod svaku cijenu sakriti od javnosti. Što bi tek bilo da znaju za njezina oženjenog oca, često se pitala Katie.

Dvije godine nakon kćerina povratka kući oboje su umrli. Najprije otac od moždanog udara, a zatim majka od srčanog. Katie je tada odlučila da je vrijeme za nov početak. Nikoga u mjestu nije uspjela zavarati zlatnim prstenom koji je nosila na lijevoj ruci, a nije htjela da joj kći odrasta u sredini gdje je nazivaju kopiletom. Sjetila se zato Nuale, prijateljice iz Londona s kojom je ostala u kontaktu i nakon povratka u Irsku i koja se također vratila u domovinu te sada s mužem podizala obitelj u slikovitu mjestu Valleymount, smještenom u oblasti Wicklow, takozvanom »vrtu Irske.« Zeleni brežuljci i bistra jezera Valleymounta oduševila su Katie tijekom dva posjeta Nuali, a pomisao na to da Caitlin podiže u tako bajkovitu okruženju činila joj se predivnom. Nakon smrti je roditelja zato prodala svu imovinu i kupila kućicu nedaleko od prijateljice.

Nikada nije požalila zbog tog poteza. Caitlin je djetinjstvo provela trčeci zelenim obroncima i kupajući se u obližnjim jezerima Blessington, a Katie je, usprkos lošoj gospodarskoj situaciji i visokoj stopi nezaposlenosti koje su obilježile osamdesete, uspjela pronaći posao kao sobarica u jednom od obližnjih luksuznih hotela. Djevojčica joj je svakoga dana nakon škole pomagala u čišćenju soba i slaganju toaletnih potrepština u kupaonice. Nisu imale mnogo novca, ali bile su sretnе. Dvaput bi godišnje odlazile autobusom u Dublin i ondje cijeli dan kupovale u Ulici Grafton te večerale u Bewley'su*, a ostatak bi im godine Valleymount bio sasvim dovoljan. I jedna su drugoj bile dovoljne.

---

* Bewley's je poznata irska tvrtka koja se bavi proizvodnjom kave i čaja, a u središtu Dublina ima kavanu i zalagajnicu koja se gotovo smatra spomenikom kulture.

»Zbilja imaš sreće, Katie«, četo bi joj govorila Nuala. »Caitlin je pravi anđeo.« Za Nualinu se kćerku Róisín, naime, to nije moglo reći.

Caitlin je s dvanaest godina počela polaziti mjesnu srednju školu Svetoga križa. Išla je u razred s manje od dvadeset učenika i sve ih je poznavala iz djetinjstva pa joj se škola činila poput druženja s rodbinom. Bila je pametna, ali ne osobito nadarena za učenje. No među drugim se učenicima isticala iznimnim darom za crtanje. Provodila bi sate i sate s olovkom i blokom za skiciranje u ruci te s tek nekoliko poteza vjerno preslikavala prizore iz okoline.

S pubertetom su, dakako, nastupile i brojne promjene. Nalik Snjeguljici iz dječjih bajki, Caitlin je, baš kao i njezina majka, postala prava ljepotica gavranje crne kose i mliječnobijele puti. I tijelo joj se izmijenilo — od slatke je debeljuce postala vitka djevojka zamamnih, ženstvenih oblina pa su se momci u njezinoj nazočnosti odjednom pretvarali u sramežljive smetenjake. Jedan bi je za drugim mucajući pozivali u kino, ali ona bi ih uvijek odbijala. Izlasci s momcima bili su, naime, jedina stvar koju joj je majka strogo branila.

Nije točno znala zašto je tome tako. Sve su njezine prijateljice normalno izlazile i svake bi subote odlazile na kuglanje s novim dečkom.

»Pa iskradi se iz kuće nakon što ti mama zaspi i pođi s nama«, govorila bi joj Róisín. Djevojčice su, baš kao i njihove majke, postale najbolje prijateljice.

No Caitlin se nikada nije iskrala jer nikada nije prkosila majčinih željama. Ipak su imale samo jedna drugu i morale su se držati zajedno, a ne živjeti u stalnome ratu, kao Róisín i Nuala. Róisín takvu poslušnost nije shvaćala i Caitlin si je to tumačila time što njezina prijateljica ipak ima oca. Njezin je pak umro prije no što se rodila pa ju je majka morala odgajati sama. Caitlin joj svojim ponašanjem nije htjela otežavati ionako tešku situaciju, prepunu novčanih briga.

Ponekad bi se zapitala zašto joj se majka nikada nije ponovno udala jer u selu je popriličan broj muškaraca itekako pokazivao zanimanje za Katie. No kad god bi načela tu temu, majka bi se napadno povukla pa je Caitlin zaključila da nikada nije preboljela njezina oca i zbog toga odustala od daljnjeg zapitkivanja. Bile su sretno i same. Nije bilo nikakvih problema. Sve do prije šest mjeseci.

Prvi je put posumnjala da joj je majka bolesna jednoga dana nakon večere. Čisteći tanjure od ostataka primijetila je da Katie gotovo nije ni okusila pastirsku pitu koju je toga dana pripremila na satu domaćinstva. Pita nije bila nešto posebno, ali Katie bi obično pojela sve što bi joj se našlo na tanjuru, a

u konkretnom bi slučaju to učinila i zato da pohvali prve kuharske korake svoje kćeri.

Sljedećih je nekoliko dana Caitlin pozorno pratila što se događa na majčinu tanjuru i strepnje su joj se obistinile. Katie gotovo ništa nije jela. Upitala je majku što se zbiva, ali ona je samo odmahнула rukom, pripisujući slab apetit blagim poteškoćama s probavom. Nije ju htjela dalje ispitivati, ali onda je primijetila da je majka nakon večere više ne nadzire dok piše zadaću, nego beživotno drijema pred televizorom dok Caitlin pere posuđe.

Prošlo je još nekoliko tjedana, a Katien se apetit nije popravljao. Osim toga, Caitlin se više nije mogla praviti da ne primjećuje majčine upale oči, beživotnu kosu i obraze, koji su se iz okruglih pretvorili u udubljene. No kad god bi joj predložila odlazak liječniku, ova bi je sve razdraženije odbijala.

»Daj me pusti, Caitlin«, obrecnula se na nju jednoga četvrtka nakon večere. »Nije mi ništa, samo...«

Nije dovršila rečenicu. Odjurila je prema kupaonici. Caitlin ju je čekala pred vratima, slušajući kako povraća sve što je uspjela progutati tijekom večere, a kada su zvukovi utihnuli, otvorila je vrata. Katie je iscrpljeno sjedila na podu, a Caitlin je bez riječi prišla umivaoniku i stala ga ispirati od vidljivih tragova krvi. Pomogla je majci da ustane, popne se uza stube do spavaće sobe i preodjene se u spavaćicu. Tek kada ju je sigurno smjestila u krevet, napokon je progovorila: »Molim te, pođi k liječniku. Nije ti dobro.« Katie se tada prvi put nije pobunila. I to ju je nasrmt prestrašilo.

Dr. Hannon im se nasmiješio i rekao da vjerojatno nije riječ ni o čemu ozbiljnome, ali da bi Katie ipak htio poslati na daljnje pretrage. Smiješkom, međutim, nije uspio sakriti zabrinut pogled.

Nekoliko su se tjedana poslije našle pred specijalistom. On im je pak rekao da Katie ima uznapredovali karcinom gušterače, ali da ipak postoji nada. Ni on, baš kao ni dr. Hannon, tom rečenicom nije uspio zavarati majku i kćer. Kazao im je još i da će Katie podvrgnuti kemoterapiji koja će smanjiti tumor te da će je nakon toga operirati. Ono što je zapravo mislio bilo je da operacija više nema nikakve svrhe i da im preostaje jedino vjera u čuda.

Sve one trenutke kada nije majci pridržavala lavor pod bradom ili joj umatala glavu bez kose u maramu, Caitlin je provodila na koljenima u bolničkoj kapelici. Molila se za čudo koje se na kraju nije dogodilo. Kada su kirurzi napokon otvorili Katie, bilo je prekasno. Karcinom se proširio. Ostalo im je samo čekanje.

* * *

Kada je kobnoga utorka ušla u majčinu bolničku sobu, Caitlin se morala svom snagom prisiliti da prikrije šok. Iako je dolazila svaki dan i već se dobro upoznala s vonjem smrti i sredstava za dezinfekciju, nije se mogla naviknuti na brzinu kojom joj je majka na očigled propadala. Katie već tjednima nije bila u stanju progutati ni zalogaja pa se pretvorila u živući kostur čiji su se obrisi jedva nazirali pod bolničkim pokrivačima. Samo se njezin kancerogenim stanicama prepun trbuh uzdizao nad madracem, a da joj se prsni koš nije polako nadimao i spuštao, Caitlin ne bi bila sigurna ni je li joj majka još uopće živa. Ležala je nepomično, zatvorenih očiju i kože blijede poput zida.

Na ormariću uz krevet nije bilo mjesta za vazu s plavim zumbulima koju je Caitlin donijela sa sobom u bolnicu pa je stala uklanjati poluuvelo cvijeće, gomilu uzaludnih čestitaka sa željama za brzo ozdravljenje i grozdove grožđa koje nitko nikada neće pojesti. U pola posla odjednom je začula kako je s kreveta zaziva majčin slabašan glas.

»Tu sam, mama«, odazvala se. »Što ti treba? Vode možda?«

»Ne... Ne... Ništa mi ne treba.«

Zatim je zašutjela, nekoliko trenutaka s mukom hvatala zrak, a onda ispružila ruku i primila Caitlinin dlan. Prsti su joj bili stravično mršavi i hladni poput smrti.

»Neću još dugo, Cat«, prozborila je. Caitlin je znala da govori istinu, ali je ipak zaustila da je porekne. Majka joj je dobacila pogled zbog kojeg je odustala. »Nemoj mi se sada suprotstavljati. Moram ti nešto reći.«

»Reci, mama.«

»Riječ je o tvom ocu. Nisam ti baš mnogo rekla o njemu. A trebala sam.«

»To sada zbilja nije važno. Mrtav je. Drugo mi i ne moraš govoriti.«

Katie je zatvorila oči i kada ih je ponovno otvorila, Caitlin je spazila da se cakle od suza.

»Ali vidiš, dijete moje, baš je to ono što ti želim reći«, progovorila je. »Nije mrtav.«

Bio je to uvod u polusatnu priču o Williamu. Katie je kćeri rekla sve. I kako su se upoznali, i kako su se zaljubili, i da je oženjen, i da ima drugu kćerku, i da su oboje znali kako je ono što čine loše i pogrešno, ali se nisu mogli oduprijeti osjećajima. Govorila je čisto i jasno, s vidnim olakšanjem. Kao i mnogi prije nje, u samrtničkoj je postelji pronašla utjehu ispovjedaonice.

»Prekinuo je sa mnom prije nego što sam saznala da sam u drugom stanju«, rekla je na kraju, izostavljajući pojedinosti. »Ali nama je dvjema bilo lijepo zajedno, zar ne?«

Caitlin nije izustila ni riječi pa je brzo dodala: »Bile smo sretnе, samo nas dvije. Ne bih taj život mijenjala ni za jedan drugi.«

Caitlin se uspjela prisiliti da kimne glavom. Nešto je trebala reći, toliko joj je bilo jasno, ali bila je suviše zapanjena da bi se sjetila što.

»I još nešto, zlato. Poslala sam mu pismo.«

Caitlin je naglo podigla glavu. »Što si učinila?«

»Napisala sam mu da ima kćerku. Prekrasnu petnaestogodišnju kćerku.«

Izvukla je ruku iz majčine i ustala.

»Odgovorio mi je«, brzo je dodala Katie. »Poslao mi je poruku da će nas doći posjetiti.«

Majčin je pogled nakratko odlutao prema ulazu u sobu, kao da na vratima svakoga trenutka očekuje Williama i Caitlin je odjednom postalo jasno zašto se Katie nikada nije ponovno udala. Još uvijek ga voli. Nakon svih tih godina. Povrijeđena i zbunjena, okrenula je leđa majci.

»Cat?« slabašno se i molećivo oglasila Katie. »Nemoj se ljutiti, zlato. Žao mi je što ti prije nisam rekla. Trebala sam, znam.«

Šutnja koja je uslijedila vapila je za Caitlininim odgovorom, ali ona ga nije mogla izustiti. Ne još.

»Oprosti mi, dušo. Reci da mi opraštaš.«

Caitlin je zatvorila oči i progutala suze. Spoznaja da joj je majka punih petnaest godina lagala vrlo joj je teško padala. Nije ju uspijevala provariti. No znala je da mora.

»U redu je, mama«, napokon je prozborila i otvorila oči. »Sve mi je jasno.« Duboko je udahнула i okrenula se. »Opraštam ti.«

Zadnja joj je riječ zastala u grlu. Katie je ležala rastvorenih usta, kao da još nešto pokušava kazati, no u otvorenim joj očima više nije bilo života. Bilo je prekasno za oprost.

Ostala je uz majčino mrtvo tijelo sve dok je bolničarka nije nagovorila da ode na čaj. Dok se vraćala prema odjelu, spazila je visokog, otmjeno odjevenog muškarca kako razgovara s glavnom sestrom. Vjerojatno je osjetio da ga promatra jer je odmah podigao pogled i vidno je osupnut bojažljivo oslovio:

»Katie?«

Profinjeni engleski naglasak otklonio je i zadnju sumnju u njegov identitet.

»Ne, nije Katie. Caitlin.«

»Mislilo sam da si...«

Kimnula je glavom. Vidjela je dovoljno majčinih slika iz mladosti. Znala je i da William Katie nije vidio punih šesnaest godina. U njegovim mislima nije ostarjela ni dana.

»Već je umrla«, kratko mu je priopćila.

William Melville odsjeo je u Grandu, istome hotelu u kojemu je njezina majka godinama radila kao sobarica. Osobno se pobrinuo za organizaciju sprovoda. Caitlin je pak sa svakim novim trenutkom koji je provela uz njega bilo sve teže povjerovati da joj je taj čovjek otac. Još joj je teže ulazilo u glavu kako se njezina majka uopće uplela u vezu s takvim muškarcem. Tvrđila je da su se voljeli, ali William je u nekoliko dana otkad su se upoznali o vezi s njezinom majkom govorio mnogo suzdržanije.

Na samom se sprovodu držao na pristojnoj udaljenosti, cijelo vrijeme ukopa i mise zadušnice stojeći po strani. Caitlin se ne bi iznenadila da je odmah nakon ispraćaja i otišao, ali on se, na njezino golemo iznenađenje, pojavio na karminama u »Listu djeteline.« Krčma je bila puna gostiju koji su na tanjure trpali kobasice i sendviče sa šunkom, uz posebno glasnu skupinu muškaraca koji su se došli napiti na tuđi račun. William je — Caitlin se još uvijek nije uspijevala prisiliti da ga naziva »ocem« — ukočeno stajao po strani i bilo je vidljivo da se nikako ne uklapa među glasne žalobnike.

Njoj je pak, kada su se oko pet gosti počeli razilaziti, prišla Róisín i rekla: »Mi smo vani. Ideš s nama?«

Skupina djevojčica vrebala je za ulaznim vratima. Pustili su ih s nastave radi sprovoda i sada su jedva čekale da se udalje od odraslih. Caitlin im se silno željela pridružiti te barem nakratko zaboraviti na sve, ali William joj je stalno bio za petama pa je pretpostavila da čeka pravi trenutak za razgovor.

»Doći ću malo kasnije«, nevoljko je odbila i Róisín je otišla prema djevojkama, koje su cijelo popodne besramno zurile u Williama. Njegov je identitet trebao ostati tajnom, ali Róisín im je, čini se, sve izbrbljala. Williamu, međutim, njihovo zurenje uopće nije smetalo ili ga uopće nije primijetio jer kad je odvuкао Caitlin u stranu na razgovor, nije rekao ni riječi o ponašanju njezinih prijateljica. Priopćio joj je nešto drugo i daleko strašnije.

»Ja se sada moram vratiti u Englesku«, rekao je »No za nekoliko ću se dana javiti Nuali da sredimo sve u vezi tvoje zrakoplovne karte.«

»Zrakoplovne karte?«

»Da«, kratko je odvratio »Ostat ćeš tu do kraja školske godine, a onda dolaziš u Englesku. Živjet ćeš sa mnom i mojom obitelji.«

To joj je bio prvi glas o takvim planovima. »Ali ja ne želim otići iz Valleymounta«, pobunila se i odmah u pozadini primijetila Nualu kako sluša njihov razgovor. Kada joj je majka završila u bolnici, Nuala ju je ljubazno primila u svoj dom i Caitlin je dosad mislila da se podrazumijeva kako će nakon majčine smrti nastaviti živjeti ondje.

»Ne možeš ostati ovdje sama«, odgovorio joj je William.

»Ali živim s tetom Nualom...«

»Nuala ti nije rod«, prekinuo ju je. »Ja jesam.«

Dobacila je jedan brz pogled Nuali i ova joj je uputila slabašan ohrabrujući smiješak, ali bilo je jasno da majčinoj prijateljici Williamovi planovi nisu ništa simpatičniji nego samoj Caitlin. No ni jedna ni druga u konkretnom slučaju nisu imale pravo glasa. Ako William Melville kaže da Caitlin seli k njemu i njegovoj obitelji, tako će morati i biti.

Kasnije iste večeri Caitlin je budna ležala u krevetu i slušala Róisinino tiho hrcanje s drugoga kraja sobe. Navikla se na taj zvuk. Slušala ga je za svih besanih noći u kojima je teško iz misli rastjerivala slike svoje izmučene, bolesne majke, njezinih bolova i morfija koji više ne djeluje... Ipak, nijedna od tih strašnih slika nije bila ništa prema prizorima koji su joj se pred očima odvili toga dana. Majka je u otvorenom lijesu izgledala isto kao nekad, ali, naravno, nije bila kao nekad. Na sprovodu se oprostila od prazne ljušture koja je samo nalikovala njezinoj majci.

Zbog te su joj pomisli odmah potekle suze. Okrenula se prema zidu i pokrila usta rukom da ne bi jecajima probudila Róisin, iako joj je prijateljica u zadnjih nekoliko tjedana bila golema podrška. Bezbroj je puta probdjela noć s Caitlin, tješila je i grčila dok bi plakala. Nuala također.

Sada se, međutim, mora pozdraviti s njima, sa selom u kojem je odrasla, s ljudima koje je smatrala članovima obitelji, s kućom koja joj je postala dom. Morat će se oprostiti i od zadnje sponse sa svojom pokojnom majkom te otići živjeti s ocem koji do prije dva tjedna nije ni znao da postoji. Morat će otići u nepoznato, na mjesto o kojemu ne zna baš ništa.

»Zašto si mu morala reći za mene, mama?« prošaptala je u tamu i zagrcnula se od nove bujice suza, nove navale krivnje, izgubljenosti i beznada.

San joj te noći nije došao na oči.